

saság
zette

seket nem
tban mini.

vel,

get, vagyis

egész 1000

kapja.

g csak azt
r milliókra

rsaság.

ők

K

és Fiai

számu

zések

n alul

PESSY

267-33

ők

nyer

és Fiai

Szerkesztőségi Iroda:
Nagybeeskerek.
Zápolya-utca 1-ső szám,
bővő a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek. Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.
Főszerkesztő: Dr. BRAJER LAJOS.

Előfizetési árak:
Égész évre ———— 24 kon
Félévre ———— 13
Negyedévre ———— 6
Egy hóra ———— 2
— Egyes szám ára 8 fill —
Hirdetések
A kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetés
irodáiban.
Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybeeskerek, 1910.

XXXIX. évfolyam 72. szám.

Szerda, március 30.

Magyar ipar, magyar tőke.

— március 30

A kezdetlegességből elemedő és sok vonalon már erősödő magyar iparnak súlyos rákfenéje — az idegen tőke.

Sok nagyipari, gyári vállalatunk, már amelyik magánkézen nincs, külföldi tőke beavatkozásával létesült részvénytársaságok formájában kezdte meg és folytatja működését. Az idegen tőke érdeke igazgatja természetesen az ilyen magyar vállalatok fejlődési vonalát, mert sok esetben a már létező, vagy változott viszonyok az idegen tőke hazájában — indirekte végzetes kihatással lehetnek a magyar ipari vállalkozásra, ahol az érdekelt és szavazatával döntő súlyú idegen tőke elsősorban otthoni érdekeltiséget védi meg és korlátozó üzletpolitikával észrevétlenül megsibbasztja, sőt, ha érdeke úgy kívánja, le is törí és agyonfojtja otthoni jobb érdekei kedvéért a reménységgel indult magyar vállalkozást.

Ez azonban a ritkább, a kivételesebb példa, mert hiszen a tőke, bárhol legyen is érdekelve, igen kivételes esetben gázolja le és csak ilyen kivételes esetekben saját vállalkozását, hogy így nagyobb és korábbi érdekeltiségek biztos szolgálatokat tegyen.

De van egy másik beteges szimptomája is a magyar gyáripár vállalkozásnak.

Nagy külföldi gyáripár vállalatok és ezek között elsősorban az osztrákok, a magyar iparvédelmi és iparteremtési akciónak legelső föllobbanása óta sanda szemekkel lesik a magyarok terjeszkedési irányát és ott, ahol meglévő nagy vállalataik exportját féltik: az itthon létesíteni szándékolt ipari vállalkozásokat tőkájükkal agyontámogatják, vagy legjobb esetben ekként indirekt uton termelő fiókvállalatokhoz jutnak, amely rejtegetett céljukat így az öntudatlan magyar tőkés még „hazafias fölbuzdulásában” és a magyar cimer és magyar kormánytámogatás odaengedésével támogatja is. Tarthatatlan állapotok, amiknek legközvetlenebbül eredő óriási anomáliája,

hogy az utolsó évek nagyipari terjeszkedésével nem áll arányban semmiféle módon az ország gazdagodása, illetve gazdasági dekadenciája.

Hiszen kézenfekvő. Az idegen tőke nyereség-kvótája arányában kiviszi a magyar ipari termelés főöslegét, hasznát, és így tekintélyes módon gazdálkodik a magyar tőke rovására,

A magyar tőke sürgős mozgósítására van szükség. Amit magyar vállalatokba, magyar földön, magyar ipari és kereskedelmi célokra okszerűen mozgósítunk, az nemcsak, hogy nem vész kárba, de védelmezi a meglévőket is, mert megvéd bennünket legveszedelmesebb barátunktól: az idegen és főleg osztrák tőke betolakodásától.

Választási mozgalmak Torontálban.

— (Saját tudósítónktól). —

— március 30.

A vármegyében megindult választási mozgalmakról a mai nap folyamán a következő jelentéseket tettük:

Pancsován, az ottani Nemzeti Munkapárt vezetősége gyűlést tartott, melyben az ottani végrehajtó bizottság 200 tagja választotta meg. Az elnökség Khuen-Hédervári miniszterelnökhöz az őt ért támadás alkalmából részvét táviratot intézett. Végül tudomásul vette az elnökség Zatkalik Károly és Doleschall Lajos ev. lelkészeknek a vidéki elnökségről való lemondását, amit indokoltak az illetők azzal a püspöki körrendelettel, mely a lelkészeket a választási mozgalmaktól leendő tartózkodásra inti. E rendelet szerint jelöltséget is csak úgy vállalhat az ág. ev. lelkész, ha ahhoz az egyházközség egyhangulag hozzájárul s az a püspöknek bejelentetik.

A törökbecsei mandátumra vonatkozólag a nagyikindai „Torontáli Hírlap” a következőket írja:

„Mint megbízható helyről értesülünk, városunk polgármestere, dr. Bogdán Zsivkó hivatalos képviselőjelöltje a nemzeti munkapártnak a törökbecsei választókerületben. Ez a hírünk különben városunkban nem is meg már újdonság számba. Hetek óta rebesgették, hogy polgármesterünk fellép a közeli választáskor képviselőjelöltnek. Megválasztásával megüresedik a pol-

gármesteri állás, a melyre, értesülésünk szerint, pályázni fog Augustin Miklós városi főjegyző és Majinszky Lukács városi tanácsnok.”

Ugyancsak erre vonatkozólag a „Törökbecse” című lap ezeket jelenti:

„Mint legilletékesebb forrásból értesülünk, a nemzeti munkapárt a törökbecsei választókerületben dr. Bogdán Zsivkó nagyikindai polgármestert jelölte. A hét folyamán nagyobb küldöttség fogja dr. Bogdánt felkérni, hogy neki a jelöltséget felajánlja, de már előre is jelezzük, hogy az iránt a jelölt kedvező ígéretet tett. Dr. Bogdán Zsivkó személye és eddigi politikai működése közismert és teljes garanciát nyújt arra nézve, hogy kerületünk érdekei nemzetiségi különbség nélkül a kellő irányban és méltóan lesznek képviselve.”

A nagykomlói választókerületi nemzeti munkapárt jelölő-gyűléséről, melyről röviden már hírt adtunk, ma még a következő újabb részletes jelentést kaptuk:

Hétfőn volt Nagykomlósön, a nagykomlói választókerület központján a már egy hete megalakult nemzeti munkapárt jelölő nagygyűlése. Résztvettek a nagygyűlésen 11 a kerülethez tartozó község kiküldöttjei s a nagykomlói választóközönség teljes számmal. A nagyvendég előtt, ahol a gyűlés megtartott, már reggel valóságos kocsitenger állott. A gyűlés a vendég nagyerőben folyt le. A terem egyik oldalán, emelkedett helyen levő asztal mellett következők foglaltak helyet: Vogel István ügyvéd, Sajó Lajos bankigazgató, dr. Szendy Károly orvos, Frecot János takarékpénztári igazgató, Christoph Mihály jegyző, Kohlich Károly jószágigazgató, Hoffmann György bankpénztárnok, Sajó János jogszigorló és a községi küldöttségek vezetői. A nagy terem zsufolva meg volt töltve választókkal. Frecot János takarékpénztári igazgató emelkedett először szólásra s indítványozta, hogy kerületi elnöknek Vogel István ügyvéd választassék meg, amit általános helyesléssel fogadtak.

Vogel István meghatva köszönte meg a bizalom megnyilatkozását s miután a jegyzőkönyvvezetésre felkéri Sajó János jogszigorlót, hosszu s tartalmas beszédet intézett a választókhöz. Beszédében eszette a koalíciós regime sikertelenségét s hangoztatta, hogy az ország rohamos hanyatlásán csak egy erős, dolgozni tudó s akaró parlament segíthet. Minden kerületnek arra kell törekedni, hogy a mostani súlyos viszonyok közepette oly férfit küldjön az ország-házba, ki hivatásának magaslatán áll, hogy teljes tehetségével az országot zilált viszonyaiából kivezetendő nagy munkában részt vehessen. Melegen ajánlja a vármegye volt főispánját, Rónay Jenőt. Percebig tartó zugó éljenzés és tapsvihar volt erre a válasz.

A „TORONTÁL” tárcája.

A szivesség.

André sokáig bolyongott az elhagyott utcákon, míg végre leült a Szajna partján. Tekintéssel a kis házat kereste, hol Lucie ült. Lucie, a kedvese, még a reménység és a boldogság idejéből. Hosszu idők óta nem volt oly nyugodt, mint most. Nyolc órakor bement a vendéglőbe és elolvasta a lapokat. A Courier de l'Egalitében megtalálta az elítéltek neveit, kiket Floreal 24-én a Place de la Révolution-on ki fognak végezni.

Jó étvágygyal fogyasztotta el reggelijét, aztán felkelt. Belenézett a tükörbe, megnézte, rendben van-e rubája, üde-e az arca. Mikor mindezzel készen volt, lassu léptekkel megindult a part mentén. A Rue de Seine és a Rue Mazarin sarkán egy alacsony házikó előtt állt meg.

Ott lakott Lardillon polgártárs, a nyilvános itélőszék köztárolója. André ismerte őt, még Angersből s később, mint sansculotte-tal találkozott vele Párisban.

Csöngetett. Kis vártatva egy arc jelent meg a rácsos ablak mögött s miután a kíváncsi arc, ki nem volt más, mint Lardillon, meggyőződött a látogató kilétéről, egészen megjelent a kapuban és ajtót nyitott Andrénak. Javakorbéli ember volt, villogó szemekkel, veres orral. Megjelenése éppenséggel nem vallott könyörtelen ténykedésére.

Bevezette André-t az első szobába. Kis asztalon két teríték volt. Tyuk, sonka, hideg fel-

vágott volt a tányérokban, melyek körül boros palackok álltak. A kandalló mellett állt egy másik asztal, ezen volt a sajt és a gyümölcs, az íróasztal meg tele volt likőrös üvegekkel. A félig nyitott ajtón át be lehetett látni a másik szobába.

— Lardillon polgártárs, egy szivességre akarlak kérni — szölt André.

— Szivesen állok rendelkezésedre, ha a szivesség, melyet kérsz, nem ellenkezik a köztársaság érdekeivel.

— Lardillon polgártárs, jól tudod, hogy két év előtt áskálódtam a legjobb barátod ellen, azt is tudod, hogy szerzője vagyok az „Autels de la Peur”-nek. Szolgálatot teszel a köztársaságnak, ha elfogatsz engem. Csak kötelességedet teljesít ezzel. De nem erre akarlak én kérni. Szeretek és akit szeretek börtönben ül.

Lardillon lassan bólintott fejével, mintegy jelezni akarva, hogy teljesen megértette André óhaját.

— Tudom, hogy nem vagyok olyan könyörtelen ember, mint aminőnek tartanak. Kérlek, Lardillon polgártárs, fogass el, csukass együvé a kedvesemmel, aztán küldj bennünket együtt a Port Libre-be.

— Eh, hisz ez több, mint az élet! Itt boldogságról van szó! A boldogságot kívánod, polgártárs!

Kinyújtott karjával a hálószoba felé intett Lardillon.

— Epikharész! Epikharész! — kiáltotta Lardillon.

Magas, nyulánk leány jelent meg az ajtóban, ingujja fel volt túrve, nyaka meztelen és kokárdát viselt a hajában.

— Jer csak ide, nimfácskám! Nézd meg jól ezt az arcot és véd erősen a kis agyvelődbe, hogy vissza tudj emlékezni reá. Darék ember. Jó szíve van, mint nekünk. Epikharész. Követni akarja kedvesét egészen a guillotineig. Mit gondolsz, Epikharész, meg lehet tagadni a kérését?

— Nem, — válaszolt a leány és megsimogatta André arcát.

— Helyesen beszéltél, istennöm, teljesíteni fogjuk óhaját. Add ide a címedet, polgártárs! Nyugodt lehetsz, holnap már a börtönben alhatol!

— Készen vagyunk?

— Készen, polgártárs! Látni fogod a kedvesedet és mond meg neki, hogy beszéltél Epikharész-szel. Kívánom, hogy harag nélkül tarts meg a szivedben, amíg a guillotine alá kerülsz.

André megköszönte Lardillon kegyét és egyben kijelentette, hogy rosszul esik neki, hogy szivességét semmivel sem viszonozhatja.

— Az egész emberiség ügyéről van szó, polgártárs, — mondá Lardillon — ilyenért nem szokás hálálkodni.

Felkelt és keblére ölelte Epikharészt.

— Ki tudja, mikor kerül a sor reánk? Addig is igyunk meg egy pohár bort, polgártárs. Talán nálunk maradnál ebédre is?

Epikharész tapsolt örmében s meg akarta ölelni André-t. De az kibontakozott karjai közül, gyorsan kisurrant Lardillon házából és boldog volt, hogy óhajása teljesülni fog.

Anatole France.

Sajó Lajos bankigazgató és dr. Szendy Károly orvos szólaltak még fel s mindketten örömlöknek adtak kifejezést, hogy alkalom nyílik a kerületnek oly férfit küldhetni a parlamentbe, kinek a közélet terén eltöltött áldásos múltja, széleskörű tudása s nagy tehetsége, a kerületet képviselői működése iránt legnagyobb reményekre jogosítja. Az elnök erre nagy lelkesedés és éljenzés közepette kimondta a gyűlés határozatát, hogy a nagygyűlés Rónay Jenőt kiáltotta ki képviselőjelöltjévé. Frey János és Christoph Mihály indítványára a gyűlés elhatározza, hogy 80 tagból álló küldöttséget menesztessen Rónay Jenőhöz Kiszomborra, hogy jelölését tudomására hozzák és felkérjék a jelölés elfogadására.

Miután Vogel István elnök köszönetét fejezi Sajó Jánosnak a jegyzőkönyv vezetéséért, a gyűlést berekeszti. A gyűlés ez alkalommal ovációban részesítette az elnököt, ki már öt cikluson keresztül nagy energiával és fáradhatatlan buzgalommal tölti be a kerület pártelnökségének diszes tisztét.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefonszám 118.) minden nap reggeli 6 órától kezdve déli 12 óráig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 7/8 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5 órától 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7 óráig nyitva van.

Április 1. 2. Megyei állandó választmány ülése.
Április 5. Rendkívüli megyei közgyűlés.
Április 6. Jegyzői nyugdíjintézet ülése.

Az ingyenes olvasóhelyiség és könyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig. Könyvtárára vasárnap, szerda, péntek délután 5-7 óráig.

IDŐJÁRÁS.

(A nagybecskereki meteorológiai állomás időjárás-jelentése)

Március 30.

Barométer sztyedő, délután 1:38 órakor: 764.3 mm. Hőmérséklet: maximum 7.1 C., minimum -1.9. Csapadék: Hó-eső. Felhőzet: Nb. 10. Szélirány és erősség: NW. 1.

Jóslat a következő 24 órára: Változó, később éjjeli fagy. Elvértve csapadék.

Jelmagyarázat: A barométer állása a déli leolvasást tünteti fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül; 0-C-ra redukálva. Maximum és minimum este 8 óra 38 perctől másnap este 8 óra 38 percgig; csapadék reggeli 6 óra 38 perctől másnap reggeli 6 óra 38 percgig; felhőzet: Ci = fűtőfelhő, Cu = gomolyfelhő, St = rétegesfelhő, Nb = esőfelhő, Ci-St = felhőfátyol, Ci-Cu = párányfelhő, Cu-St = réteges gomolyfelhő. Szélirány: N = észak, S = dél, W = nyugat, E = kelet. Felhőzet nagyság: 0 = tiszta ég, 10 = teljesen borult. Szélereősség: 0 = szélesend, 8 = nagy vihar.

Dániel Tibor főispáni beiktatása. Mint Pancsováról jelentik, báró Dániel Tibor főispán ünnepies beiktatása Verseczen április 11-én, Pancsován április 12-én megy végbe. Az ünnepségek sorrendjét külön bizottság fogja megállapítani.

Kettős eljegyzés. Kettős eljegyzést ünnepeltek tegnap Nagybecskerekben, a Bornhauser-családban. Szántó Andor, a Hazai általános biztosító részvénytársaság nagyváradi főügynökének tisztviselője ugyanis eljegyezte özv. Bornhauser Ferencné kedves és szeretetreméltó leányát, Rózsikát, míg Erzsikét Gaál Márton magyar államvasuti művezető jegyezte el.

A választói névjegyzék kiigazítása. Megirtuk már, hogy a vármegye központi járásában most igazítják ki az 1911 évre érvényes országgyűlési képviselőt választók névjegyzékét. A mai napon Lázárföldön, Zsigmondfalván és Ernesztváran folyik a kiigazítás Lowieser Imre központi járási főszolgabíró vezetésével, holnap pedig még Szerbaradácson, Tótaradácson, Szerbeleméren és Németeleméren igazítják ki a névjegyzéket.

Adomány a kultúregylet könyvtárának. Szabó Endre megyei tisztviselő 1 drb Mikszáth és 2 drb Jókai könyvet ajándékozott a Torontál-vármegyei Magyar Közművelődési Egylet könyvtárának. Az adományért ezton mond köszönetet az elnökség.

Köszönet. A Torontálmegyei takaré- és hitelbank, Bank, takaré- és előlegegylet mint r.-t. 20-20 kor., a Közgazdasági bank és a Népbank 10-10 kor., az Ipar és kereskedelmi bank 5 koronát voltak szivesek a helybeli n. kir. állami felső kereskedelmi iskolai tanulók tanulmányi alapja javára adományozni, melyért az intézet igazgatósága hálás köszönetet fejez ki.

A nagyikindai polgári iskola. A nagyikindai polgári fiúiskola sokáig vajdó ügye befejezést nyert. A vallás- és közoktatásügyi miniszter ugyanis arról értesítette Torontál-vármegye tanfelügyelőjét, hogy tekintettel az 1888. évi 38. t.-c. 68. §-ában foglaltakra, a tervezett 7 osztályú gazdasági irányú polgári iskola nem szervezhető és egyben utasította a tanfelügyelőt, hogy intézkedjék, hogy Nagyikinda város a megállapított törvényes korlátok között létesítse a községi polgári fiúiskolát saját anyagi erejéből. Ennek folytán a tanfelügyelő felhívta a város polgármesterét, hogy a 4 osztályú polgári fiúiskola felállítására iránt most már haladéktalanul s olyképpen intézkedjék, hogy a kérdéses iskola I. osztálya — akár bérhelyiségben is — f. évi szeptember hó 1-én multhatatlanul megnyitható legyen.

Az aranyeres bántalmak nem annyira a hivatástól erednek, ritkán öröklődtek, hanem főleg az állandó székrekedés következményei. A Ferencz József-keserűviz az aranyérnek és a bélcsatorna minden bántalmának természetalkotta gyógyszer. Aki ilyen bajokban szenved, igyék reggelenként éhgyomorral 1/2 pohár „Ferencz József”-keserűvizet s örömmel fogja tapasztalni, hogy állapota mily gyorsan javul. 42(24)—1.1

A törökbecsei szabad liceumból. A kultúregylet törökbecsei szabad liceumában április 3-án fejezik be irodalmi és művészeti matinéval az idei előadásokat. A matiné műsora a következő: 1. Haydn 2. symphoniája. Zongora négykezes, játssza Makk Ilonka és dr. Könczöl József. 2. Az ibolya és a rózsza. Felolvasás, tartja dr. Könczöl József. 3. A magyar dal, Várdi Antaltól. szavalja Makk Mariska. 4. Vadász-dal. Éneklék az állami polg. leányiskola növendékei.

A hideg bolygók. Meteor a következő jelentést közli az időről: Az időjárásban csupán a március 23-iki hozott kiválóbb változást, hűvösebb, szelesebb jelleggel, amidőn a hőmérséklet helyenkint a fagypontra alá szállott, amely hideg jelleggel támogatta a 26-iki változást nap, amidőn Jupiter került együttállásba Holdunkkal. Az ez évi abnormális időjárás az idén többször hozhat ily hirtelen lehűlést, amely, mint már többször említettem, igen káros befolyást gyakorolhat a különben legszebb reményekre jogosító terményekre nézve, amennyiben valamely keresztetű erőhatás folytán a bolygók hideg jellegű befolyása eddig többször meglőn akadályozva, amely mint a felfordított víztömeg, később akkor érvényesül, amidőn az akadályozó keresztetű hatás gyengül, vagy megszűnt, amidőn érvényesülése által felelte nagy károkat okoz. Ily érvényesülést várhatunk ez idén a 26-iki változást nap hatáskörében, valamint április hó 22, május 8. és 19-ike körül, de különösen az április havi lehet igen veszedelmes, az igen előre haladott vegetáció miatt. Ez a terményekben hideg jellege folytán nagy károkat okozhat. Jelenleg csak az valószínű, hogy a kedvező befolyás maximumát április közepén éri el s végével a 22-iki hideg jellegű Jupiter-együttállás már nem fog ellentétesen befolyásolni annyira, mint eddig, sőt az előbbi visszaszorítás folytán erősebben is érvényesülhet, ami veszedelmet jelentene a terményekre nézve. Azon kevésbé valószínű esetben, ha a maximum csak május végével következne be, már csak hűvösebb esőben nyilvánulhatna, a bolygók hideg jellege, mely még 24-én is kísért ugyan, de csak gyenge befolyással. Így ezen és az előre haladott évszak miatt már fagyot nem, hanem csupán hűvös esőt kaphatunk, amely esetben bő aratást várhatnánk. De ennek valószínűsége igen csekély, miután napközbe — a Halley-üstökös ezen keresztetű befolyás, — a számítás szerint április hó 22-ike körül kerül, így a maximális befolyását ekkor érheti el.

Hírlap nélkül élni nem lehet. Intelligens emberre nézve nagy igazság kívált napjainkban, mikor az ország nagy belső válság előtt áll, a választások küszöbén. S mely lap elégíthetné inkább ki a nagy olvasóközönség igényeit, mint amely pártpolitikai tendencia nélkül ad számot az eseményekről. Ilyen lap a Pesti Hírlap, Magyarország legelterjedtebb s legkedveltebb napilapja, mely a magyar lapok közt napról-napra legnagyobb terjedelemben, tehát a leggazdagabb tartalommal jelenik meg. A Pesti Hírlap kiadóhivatala utján arról értesültünk, hogy a lap körül eddig csoportosult elsőrendű publicisták és

tárcairók száma legujabban kiváló új erővel gyarapodott. Molnár Ferenc, Heltai Jenő, Abonyi Árpád a belmunkatársak sorába léptek. Mißszáth Kálmán a jubiláris író, tárcákat fog írni a lapban. Porzolt Kálmán továbbra is vezérelkedik, tárcákat és Esti leveleket ír, melyek régóta kedvenc olvasmányai a közönségnek. Szomaházy István, Lipcsey Ádám, Csörgő Hugó, Murai Károly, Szász Zoltán, Lux Terka, Szabóné Noga Janka, Bokor Malvin, Alba Nevis, Gellért Oszkár, Lampérth Géza, Pásztor József, Diplomata, stb. stb. kitűnő híri, rég megkedvelt munkatársai a Pesti Hírlapnak, továbbra is munkájuk javát bocsátják a lap rendelkezésére. A Pesti Hírlap, bár ugyanazon árért napról-napra sokkal többet nyújt olvasóinak, mint a többi napilap, még rendkívüli kedvezményekben is részleteti előfizetőit. Így a karácsony előtti napokban minden előfizető ajándékul kapja a Pesti Hírlap nagy képes naptárát és kedvezményes áron rendelheti meg a Divat-Salon című, pompás kiállítású és gyakorlati hasznú divatújságot. A Pesti Hírlap előfizetési ára egy óra 2 kor. 40 fill., negyedévre 7 korona; a Divat-Salonnal együtt negyedévre 9 kor. A Pesti Hírlap kiadóhivatalának címehova az előfizetési pénzeket legcélszerűbb postalutalványon küldeni: Budapest, VI., Váci körút 78.

Hamis ötkoronások. Nagyikindáról jelentik: Nap-nap után érkeznek feljelentések rendőrségünkre, hogy ugy Nagyikindán, mint a környéken rövid idő óta számtalan hamis ötkoronás került forgalomba, melyek bár meglehetősen silány utánzatok, különösen a paraszt-ság körében terjednek. Ugy látszik Nagyikinda a központ, ahonnan szíjjelviszik a hamis pénzt; valószínűleg itt manipulál a pénzverde. A szegedi kir. főügyészség erősen nyomozza Kőrmöczbánya konkurenseit.

Országos vásárok. A nagybecskereki rendőrkapitánysághoz érkezett értesítések szerint április hó elején a következő helyeken tartanak országos vásárokat: Óbecsén április 2., 3. és 4-én, Gyertyámoson április 3-án, Titelen április 3. és 4-én, Deliblaton pedig április 4., 5., 6. és 7-én. A vásárokról csak szabályosú járattal és vérsmentes területéről való jóságok felhajtása van megengedve.

Tűzek a vármegyében. Veszedelmes tűz pusztított husvét hétfőjén Klekken. Klekker Miklós napszámos istállója ugyanis délután 4 óra tájban hirtelen kigyuladt s csakhamar a lakóház is lángokban állott. A tüzoltóságnak kemény munka után sikerült a tüzet lokalizálni, a ház és az istálló azonban teljesen leégett. A kár biztosítás révén megtérül. A tüz keletkezésének oka ismeretlen.

Ugyancsak husvét hétfőjén este 9 óra tájban Bégaszentgyörgyön is volt nagyobb tüzeset, ahol Jorgu Tanasztia háza és istállója 3 darab lóval együtt pusztult el a lángokban. A kár több mint ezer korona és semmi nem volt biztosítva. Jorgu vallomása szerint a tüz gyújtogatásból eredhetett csak s a csendőrség most ez irányban nyomoz.

Talált pénz. Erczegán Tivadar nagybecskereki kereskedő üzletében a napokban 10 koronát találtak. A tulajdonos a pénzt a rendőrségen átveheti.

Színház, irodalom.

Színházi hetiműsor.

Március 31-én, csütörtökön: „Az elvált asszony.”
Április 1-én, pénteken: „Taifun.” (Színművelettség.)
Április 2-án, szombaton: „Luxemburg grófia.” (Operett-újdonosság.)
Április 3-án, vasárnap délután: „Tilos a csók.” — Káta
„Luxemburg grófia.”

A kis cukros. A kis cukros, azok közé a bizonyos elkényeztetett rakoncátlan leányok közé tartozik, akik már ismert recipe szerint seregestül csinálják cukros rakoncátlanokasúkkal a zavarokat, bonyodalmakat, amelyek alkalmasak arra, hogy vigjátékká gyurassanak. Gavault is ilyen cukros nevelten leánykával csinált vigjátékot, míg végre egy csomó mulatságos zürzavar után lebonyolítja az ügyeket s szentimentális akkorddal befejezi a játékot. A darab nem valami gazdag ötletekben és szellemben de egy estén el lehet rajt mulatni s a közönség mulatott is. Az előadás kissé vontatott és akadózó volt, de az egyes szereplők jók voltak. Mezei Margitról kitűnt, hogy nemcsak szubrett, de vigjátéki naiva is tud lenni s ügyesen, színe-

Hires müncheni „Salvator-sör” kapható, ma és minden nap friss csapolás. Ezenkívül a Kőbányai sör MARCOIN JENŐ kaszinó vendéglős is állandóan csapon van.

sen játszotta a „kis cukros“-t. Igen jó volt Solymosi Sándor a csokoládégyáros szerepében s Gózon Béla is találon játszotta Paul Normandot. Remete Bedarride alakját tul burleszk módon fogta föl. A kisebb szerepeket Haraszti Vilma, Sárvári Nusi, Tihanyi, Nagy Pál, Turai Antal, Tarnai Anna játszották. A színház tele volt.

* **Sári bíró.** Ma este Móricz Zsigmond parasztvígjátékát, a „Sári bíró“-t mutatja be a színház. A darab nagy sikert aratott a budapesti Nemzeti színházban, sőt legutóbb akadémiai jutalomdíjat is kapott.

* **Turáni Dalok.** Mondai és történelmi hőseink. Zempléni Árpád új verses kötetében valóban új világot nyújt az olvasónak: az ősi szittya miboszok világát. Az urál-altáji népek népköltési hagyományából merítette a szerző a világtörténelmi körképének néhány jellemző darabját. Régi pogány mondák isten-alakjai kezdik a sort: Numi Tárom, égisten, a mongol népek Zeleuze, Jelempi, a világteremtő turáni Prometheusz, Kant Torem hadisten, Völund napisten, a germánoknak is kedvelt és népszerű ós-kovácsa, Istár, a babilóni szerelem-istennő, minden Vénusok őse, merülnek föl a bitregés óskorból. Az ókori történelmi időkől Nabukudrusz-ur és Atilla alakja nyomul legjobban emlékezetünkbe. Magyar tárgyai közül a pompás humoru Szentgalli kalard ödmenes huszárai, továbbá a halásejtelmektől győtrött Lavotta és a kufsteini várfogságát hősileg szenvedő gróf Teleki Blanka alakja legutóbbiak. A kötetet, végtelenül komor képekkel a Tűzözön című regé zárja be, mely arjak és sárgák élethalál küzdelméről énekel, melybe az emberiség bele pusztul. Napisten elmenekül, a szárazföld pedig visszafordul az óceánba, melyből a világteremtő Jelempi egykor kiemelte. Harmadfélszáz lapon negyvenöt kisebb-nagyobb költeményt kapunk a kötetben azoknak a mongol-féle népeknek mondáiból és történetéből, melyekhez a magyar is tartozik. Gazdag változatosság, jellemző vonalak, sötét és vidám színek és az időbeli és térbeli távolságokat figyelembe véve, meglepő összhang vonul át a nagyszabású világképen. Zempléni magyar nyelve és versei művészete ez új munkájában legjobb klasszikusaink mellé állítható. A „Turáni Dalok“ Budapestben, a Franklin-Társulatnál jelent meg s minden hazai könyvkereskedésben kapható. Ára füzve 5 korona, stilszerű díszítésben 8 korona. (M. G.)

SZULTÁN FORRÁS

A húgyhajtó és húgysavoldó vizek királya, bór- és dús lithion-tartalmú ásványvíz.

Magyarországon: Budapest, IV. Ferencz József-rakpart 22. Kútkezelőség: EPERJES.

Kapható Nagybecskerekben: Ros'a Béla, Fendler József fűszerkereskedésben, továbbá minden jobbhirű fűszerkereskedésben.

TÁVIRATOK

A helyzet.

Budapest, március 30. (A „Torontál“ ered. táv.) A kormány most már teljes körű tekintettel készíti elő a választásokat. A választások elrendelése s az új országgyűlés összehívása dolgában még nem döntött ugyan, de valószínű, hogy rövid idő alatt meg fog történni a rendelkezés ez irányban is. A politikai köröket még állandóan foglalkoztatja a Justh-párt legutóbbi felkinálkozása a Khuen-kormányának. Egyhangú a vélemény, hogy a Justh-párt csak azért kiabál s adja a nemzeti hőseket, mert bárhogyan is kínálkozik fel, nem juttatnak neki részt a hatalomból. A Justh-párt vezetősége tagadja ugyan, hogy felkinálkozott volna a kormányának, de ez most csak olyan utólagos tagadás, miután a tárgyalással suttymhan megbízott Justh-pártiak felkinálkozási kísérlete nem sikerült. Ezért hősködtek bosszúból a képviselőház utolsó ülésén is s ezért fognak most tovább is véresen szavalni a kormány ellen.

Minisztertanács.

Budapest, márc. 30. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A kormány ma délelőtt Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök elnöklésével miniszteri tanácskozást tartott. A tanácskozáson Serényi Béla gróf kivételével a kormány valamennyi tagja részt vett s a jegyzőkönyvet Skerlecz Iván báró miniszteri tanácsos vezette. A tanácskozásról kiadott hivatalos jelentés szerint a kormány folyó ügyeket tárgyalt.

Más jelentés szerint a miniszteri tanácskozáson a kormány foglalkozott a választások elrendelésének s az új országgyűlés összehívásának a kérdésével. A jelentés azt mondja, hogy a választásokat csak néhány hét múlva fogják kiírni. A forrás szerint foglalkozott a minisztertanács az államtitkárok kinevezésével is s erre nézve megtörtént volna a megállapodás, ugy, hogy az államtitkárok kinevezései e hét végén megtörténnek. A minisztertanács határozatával a miniszterelnök holnap vagy holnapután Bécsbe utazik a királyhoz.

A Nemzeti Társaskörből.

Budapest, márc. 30. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A Nemzeti Társaskör tegnap este igen népes volt s a kormány tagjai is majdnem valamennyien megjelentek. A körben megjelent számos főispán is. A miniszterelnök ott időzése alatt tanácskozássra vonult vissza Hieronymi kereskedelmi miniszterrel s huzamosabb ideig tárgyalt vele.

A földmivelési miniszter utja.

Budapest, március 30. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Serényi Béla gróf földmivelési miniszter ma reggel odaérkezett. A miniszterelnök Bécsből Kallentleitgebebe utazott, ahol tíz napot tölt.

Aponyi a Délvidéken.

Budapest, március 30. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Aponyi Albert gróf április második felében a Délvidékre utazik és agitációs körutat tesz Délmagyarország németlakta vidékein.

Az aradi mandátum.

Budapest, március 30. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Az aradi nemzeti munkapárt holnap tartja képviselő-jelölő gyűléseit. A párt Tiszta István gróftól fogja jelölni képviselőnek s egy monstre küldöttség fogja felajánlani neki a jelöltséget.

Románok gyűlése.

Budapest, márc. 30. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Gyulafehérvárról sürgönyzik, Alsófehérvármegye román választói tegnap ott Maniu Gyula elnöklésével gyűlést tartottak, amelyen elhatározták, hogy a románlakta kerületekben mindenütt nemzeti jelöltet állítanak, továbbá határozati javaslatot fogadtak el, hogy a román nemzeti párt programját fentartják s követelik az általános titkos választói jogot.

A képviselőházi botrány.

Budapest, március 30. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Ma tette közzé a rendőrség azt a látéletet, amelyet Dimitreanu rendőrorvos a képviselőházban megsebesült miniszterelnök és földmivelésügyi miniszter sebeitől tegnap felvett. A látélet szerint a két kormányfő sérülései 8 napon túl, de 20 napon belül gyógyulók. Így tehát a vádlottak ellen súlyos testisértés vétsége címén fognak eljárni.

Olajmonopólium Ausztriában.

Budapest, március 30. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, az osztrák kereskedelmi és belügyminiszter megállapodtak, hogy törvényjavaslatot terjesztenek a Ház elé az olajmonopóliumnak Ausztriába való behozatala iránt.

A szultán Macedóniában.

Budapest, márc. 30. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Konstantinápolyból jelentik, a török szultán a jövő hónap közepén körutazásra indul Macedóniába. A szultán először Adrianopolba megy, azután Szalonikibe, Monasztirba és Üszkübbe.

Az ököritói haláltánc.

Budapest, március 30. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A szatmármegyei Ököritő községben történt borzalmas halálos mulatság áldozatait már mind eltemették, kivéve azokat, akik megsebesülten kerültek ki a haláltáncból s a tegnapi nap folyamán haltak meg. A halottak száma eddig összesen 354. Az egész község olyan, mintha kihalt volna. Megállapították, hogy 12 év alatt nem haltak meg a községben annyian, mint ezen a rettenetes napon.

Határidő-üzlet.

Budapest, márc. 30. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (márciusra)	26.72
Buza (áprilisra)	26.68
Buza (októberre)	22.40
Rozs (áprilisra)	16.92
Zab (áprilisra)	14.26
Tengeri (májusra)	12.18

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Ervényes 1909. október hó 1-től.

Erkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Verseck, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 38 p.
Pancsováról: délután 5 óra 15 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5:50 óra
Szegedről: (motorkocs) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.
Szécsányból: este 6 óra 40 perckor.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseckről, Alibánáról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p. délután 4 óra 10 perc. este 9 óra 02 perc.
Szécsányból: este 6 óra 31 perckor.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 48 p.
Szegedre: (motorkocs) délután 1 óra 15 perc.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 8 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Verseck: délután 4 óra 15 p.
Temesvár, Verseck, Antalfalva—Pancsova és Alibánára reggel 3 óra 38 perc.
Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 2 óra 28 p. délelőtt 11 óra 55 p., délután 5 óra 35 perc.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.
Szécsányra: reggel 6 óra 31 perckor.
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
Temesvárról—Módosig: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.
Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.
Szécsány—Verseck: minden csütörtök és vasárnapon reggel 5 óra 30 perckor.

Szönyeg-
esomózónók
felvétetnek

özv. Guttman Jakabné és Fiai

281-22 szönyeggyárában.

Hirdetmény.

A Nagybecskereki takaré- és előleg-egylet mint részvénytársaság az életbiztosítással kapcsolatos betétüzletet bevezette

és e célból egy kiváló életbiztosító társasággal lépett összeköttetésbe.

Az üzletág lényege a következő:

A belépni szándékozó kötelezi magát 1 koronás heti részletek fizetésére. A befizetéseket nem kell feltétlenül hetenként eszközölni, előre esetleg több részlet is fizethető. Ezzel kapcsolatban minimális pótdíj ellenében egyszerismind életét is biztosítja.

15 év elteltével,

amikor az 1 koronás heti befizetés kamataival együtt 1000 koronára nő fel, ezt a teljes összeget, vagyis

1000 (Egyezer) koronát kézhez kapja.

Amennyiben azonban belevő már az első részlet befizetése után elhalálozna, az egész 1000 korona haladéktalanul esedékesé válik.

Ha azonban a díjak befizetését 15 év előtt beszüntetné, úgy

betétjét kamatos kamataival bármikor kézhez kapja.

Beléphetnek 20—60 évig terjedő életkorbanlevők.

Egy-egy ügyfél több 1000—1000 koronás tételt is jegyezhet.

Amidőn a nagyközönség figyelmét az észszerű takarékoság eme legújabb módjára tisztelettel felhívjuk, még csak azt jegyezzük meg, hogy az ország más helyein létesített hasonló rendszer a legmelegebb fogadtatásban részesült és ma már milliókra megy az összeg, melyet az országban ilyképen jegyeztek.

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál a

Nagybecskereki takaré- és előleg-egylet mint részvénytársaság.

254-x 9

Gutmann Testvérek

KÖSZÉNBÁNYAI BUDAPEST, V. MÉRLEG-UTCA 8.
Ajánlanak locomobil- és stabilgépek futéséhez:

Osztrau-dombraui darab-, kocka-, díó- és aknaszenet, osztraui kőszénbrikettet,
mely elsőrendű mosott szénből 1. 3 és 5 kg. súlyú darabokban készül;

Osztraui mosott finom és durvaszemű kovácsszenet.

Öntőde és szivógázmotor részére:
Osztrau-dombraui pirszénet.

Szoba- és konyha-fűtésre:
elsőrendű porosz darab-, kocka- és díószén, elsőrendű osztraui légszuszpirszén,
minden vasut és hajóállomásra szállítva.

Telefonszámok: 36-37, 36-38, 109-84, 176-22.
Interurban: 33. (232-11)

JÉGGYÁRI

és hűtőberendezéseket hentesek, mészárosok, kávéházak, tejgazdaságok stb. számára gyorsan szállít

Abelész Emil motorosztálya, a Brünn-Königsfeldi gépgyár motorainak egyedárusítója. BUDAPEST, V., Váci-ut 14. szám. — Sürgőnyezim: Barsel Budapest. — Telefon 89-32. és 24-41.

Kézijéggártó „POLAR-“

gépek elárúsítására solvens viszont-elárúsítók kerestetnek megynként.

283-11

HÁZI-KOSZT

közöskonyha mintájára

Árpád-utca 11-ik szám alatt

már kapható.

211-108

678/1910. sz. Tarras község előjárósága.

Azonnali belépésre

a jegyzői teendőkhben jár tas egyén alkalmazást nyer.

Havi 86 kor. fizetés s mellékjövedelem.

Junker, jegyző.

279-32

Elsőrendű szállókaró,

angol antracit, salon-kőszén, coaks, faszén, kovács-kőszén, deszkák, gerendák, elsőrendű tűzifa, tölgyfa, mindennemű bognárfa

kapható

Kurländer Imrénél Nagybecskereken.

Irodai telefon-szám 35.

Fatelepe telefon-szám 89.

Fatelepek: Korona-utca, Aradáci-utca és Kurländer-udvar.

129-16.16

Raktárnok

alkalmazást nyer

özv. Guttman Jakabné és Fiai

280-32

cégnél.